

לאומי למשכנתאות בע"מ

**דוחות כספיים
לשנה שנסתיימה ביום
31 בדצמבר 2012**

**דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק לאומי למשכנתאות בע"מ
בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי**

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק לאומי למשכנתאות וחברה בת (להלן ביחד "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 והדוח שלנו, מיום 3 במרץ 2013, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בביאור 15' לדוחות הכספיים בדבר בקשות לאישור תביעות ייצוגיות נגד הבנק ולאמור בביאור 1א' (1) לדוחות הכספיים בדבר מיזוג הבנק לבנק לאומי לישראל בע"מ (חברת האם).

סומך חייקין
רואי חשבון

3 במרץ 2013

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק לאומי למשכנתאות בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק לאומי למשכנתאות (להלן - הבנק) לימים 31 בדצמבר 2012 ו- 2011 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאוחד לימים 31 בדצמבר 2012 ו- 2011 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב:

1. לאמור בביאור 15א' לדוחות הכספיים בדבר בקשות לאישור תביעות ייצוגיות נגד הבנק.
2. לאמור בביאור 1א' (1) לדוחות הכספיים בדבר מיזוג הבנק לבנק לאומי לישראל בע"מ (חברת האם).

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- PCAOB Public Company Accounting Oversight Board בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations Commission of the Treadway (COSO), והדוח שלנו מיום 3 במרס 2013, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

3 במרס 2013

בנק לאומי למשכנתאות בע"מ
מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012		
	במיליוני ש"ח	באור	נכסים
10	10	2	מזומנים ופקדונות בבנקים
56,808	62,878	4	אשראי לציבור
(511)	(454)	4	הפרשה להפסדי אשראי
56,297	62,424		אשראי לציבור, נטו
76	78	6	בניינים וציוד
149	147	7	נכסים אחרים
56,532	62,659		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
4,756	3,940	8	פקדונות הציבור
43,825	52,959	8א	פקדונות מבנקים
24	-	8	פקדונות הממשלה
11	6	9	אגרות חוב
4,757	2,284	9	כתבי התחייבות נדחים
-	1		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
389	396	10	התחייבויות אחרות
53,762	59,586		סך כל ההתחייבויות
2,770	3,073	11א	הון
56,532	62,659		סך כל ההתחייבויות וההון

⁽³⁾ אורנה גורקה

⁽²⁾ יהושע בורשטיין

⁽¹⁾ דוד בר לב

מנחם שוורץ
 סגן מנהל כללי בכיר
 חשבונאי ראשי
 ראש חטיבת החשבונאות
 של בנק לאומי לישראל בע"מ

רקפת רוסק- עמינח
 מנהל כללי ראשי
 של בנק לאומי לישראל בע"מ

- (1) כיהן כיו"ר דירקטוריון בבנק לאומי למשכנתאות בע"מ עד מועד השלמת המיזוג.
 (2) כיהן כמנכ"ל בבנק לאומי למשכנתאות בע"מ עד להשלמת המיזוג.
 (3) כיהנה כחשבונאית ראשית בבנק לאומי למשכנתאות בע"מ עד להשלמת המיזוג.

תאריך אישור הדוחות הכספים : 3 במרס 2013

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי למשכנתאות בע"מ
דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר⁽¹⁾
סכומים מדווחים

2010	2011	2012	
		במיליוני ש"ח	באור
2,361	2,840	2,637	17
1,956	2,367	2,007	17
405	473	630	
(42)	(16)	(10)	4
447	489	640	
הכנסות שאינן מריבית			
1	(2)	1	18
127	113	110	19
2	1	2	20
130	112	113	
הוצאות תפעוליות ואחרות			
132	149	132	21
28	32	36	
130	123	120	22
290	304	288	
287	297	465	
111	94	162	23
176	203	303	
171.35	197.63	294.99	
1,027,156	1,027,156	1,027,156	

(1) ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי, לרבות הגדרה החדשה של ריבית, כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית. אימוץ ההוראות בוצע באופן של יישום למפרע, לאור זאת, הנתונים שנכללו בדוח רווח והפסד לשנת 2011 ולשנת 2010 סווגו מחדש כדי להתאים להגדרה החדשה, לכוותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט ראה ביאור 6.ב.1 להלן.

(2) הרווח הבסיסי והמדולל למניה שווים.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי למשכנתאות בע"מ
דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים

קרן הון מהטבה שנתקבלה					
הון מניות	פרמיה	מבעל שליטה	עודפים	סך כל ההון	
במיליוני ש"ח					
458	697	14	1,297	2,466	יתרה ליום 1 בינואר 2010
-	-	-	176	176	רווח נקי בשנת החשבון
458	697	14	1,473	2,642	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
-	-	-	(75)	(75)	התאמת יתרות פתיחה בגין מעבר לחובות פגומים
-	-	-	203	203	רווח נקי בשנת החשבון
458	697	14	1,601	2,770	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
-	-	-	303	303	רווח נקי בשנת החשבון
458	697	14	1,904	3,073	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי למשכנתאות בע"מ
דוח מאוחד על תזרימי המזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים

2010	2011	2012	
במיליוני ש"ח			
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
176	203	303	רווח נקי לשנה
ההתאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:			
16	20	23	פחת על בניינים וציוד
44	(26)	(4)	הפחתות (זקיפות של הכנסות מראש והוצאות להפחתה, נטו)
(42)	(16)	(10)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
(5)	(6)	(4)	מיסים נדחים, נטו
1	12	6	פיצויי פרישה - בעודף העתודה על היעודה
(14)	23	8	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינויים בנכסים שוטפים:			
(13,496)	(11,356)	(12,916)	מתן אשראי לציבור
6,713	6,836	7,203	גבייה מתוך אשראי לציבור
63	20	6	נכסים אחרים
שינויים בהתחייבויות שוטפות:			
(848)	(920)	(898)	פרעון פקדונות מהציבור
189,331	230,685	240,548	קבלת פקדונות מבנקים
(182,483)	(226,036)	(231,943)	פרעון פקדונות מבנקים
(2)	(2)	(17)	פרעון פקדונות מהממשלה
232	234	185	התחייבויות אחרות
(314)	(329)	2,490	מזומנים נטו מפעילות שוטפת
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
(23)	(27)	(25)	רכישת ציוד
(23)	(27)	(25)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
500	470	-	הנפקת כתבי התחייבות נדחים
(166)	(114)	(2,465)	פדיון אג"ח וכתבי התחייבות נדחים
334	356	(2,465)	מזומנים נטו מפעילות מימון
(3)	-	-	גידול (קיטון) במזומנים
13	10	10	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
10	10	10	יתרת מזומנים לסוף התקופה

(1) ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר תקן חשבונאות בינלאומי 7, דוח על תזרימי מזומנים כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים מיום 30.11.2011. מספרי ההשוואה לשנים קודמות סווגו מחדש כדי להתאים להגדרות החדשות, לכוונות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט נוסף ראה ביאור 6.ב.1 להלן.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי למשכנתאות בע"מ
דוח מאוחד על תזרימי המזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים

2010	2011	2012	
			במיליוני ש"ח
פעילות שלא במזומן			
1,351	1,182	1,597	הלוואות שמוחזרו
3	3	2	רכישת ציוד
ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו במזומן:			
3,044	3,256	2,848	ריבית שהתקבלה
1,477	1,917	2,301	ריבית ששולמה
108	83	138	מיסים על הכנסה ששולמו

(1) ביום 1 בינואר 2012 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בדבר תקן חשבוונאות בינלאומי 7, דוח על תזרימי מזומנים כפי שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים מיום 30.11.2011. מספרי ההשוואה לשנים קודמות סווגו מחדש כדי להתאים להגדרות החדשות, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת. לפירוט נוסף ראה ביאור 6.ב.1 להלן.

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית

א. כללי

1. בנק לאומי למשכנתאות היה תאגיד בישראל עד למיזוגו ביום 31 בדצמבר 2012. הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012 כוללים את אלה של הבנק וחברת הבת שלו. הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד, זאת לאור העובדה כי לא קיים שוני מהותי בין דוחות הבנק לבין הדוחות המאוחדים. תמצית הדוחות הכספיים סולו של הבנק ניתנת בביאור 26.

עד ליום 31 בדצמבר 2012 היה הבנק חברת בת, בבעלות מלאה, של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "בנק לאומי"). ביום 31 בדצמבר 2012 מוזג הבנק עם ולתוך בנק לאומי.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון בנק לאומי ביום 3 במרס 2013.

2. הגדרות:

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים ע"י רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ני"ע בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים - תקן המחליף את תקן חשבונאות אמריקאי FAS 162. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

הבנק - בנק לאומי למשכנתאות בע"מ.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות, ולרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה התאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כהגדרתם ב-IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור, למעט בעלי עניין.

בעלי עניין - כהגדרתם בפיסקה 1 להגדרה "בעל עניין בתאגיד" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק נערכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב, באופן המפורט להלן:

- בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.
- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. התקנה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:

- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק מטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק פועל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק.

3. בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים;
- נכסים והתחייבויות מסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

4. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

5. שינוי באומדנים

בחודש יולי 2012, פורסמה על ידי אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטת נייר עמדה שעניינה עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בקרנות הפנסיה ובביטוח חיים, אשר כוללת עדכון אפשרי ללוחות התמורות. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים במדידת התחייבויות בגין זכויות עובדים יש לעדכן את ההנחות לגבי תמורות ונכות לפי המידע הטוב ביותר שקיים בידי התאגיד הבנקאי. לצורך כך, יש להיעזר, בין היתר, בטייטה של לוחות התמורות והנכות שפורסמה לאחרונה על ידי האוצר.

בהתאם לאמור לעיל, הבנק אמד מחדש את אומדן תוחלת החיים וכן בחן מחדש את ההנחות לגבי תמורות ונכות לצורך חישוב התחייבויות אקטואריות כגון התחייבויות בגין פנסיה, מענקי יובל, פרישה מוקדמת, מענקים בגין ימי מחלה שלא נוצלו והטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה. שינוי בהנחות דמוגרפיות כפי שנכללו בטייטות לוחות התמורות של משרד האוצר הביא לגידול בהתחייבויות הבנק. הבנק בחן את השפעת הטייטה של לוחות התמורות החדשים. בהתאם לבחינה כאמור לטייטה אין השפעה מהותית על דוחות הבנק.

6. שינוי סיווג

בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיפים ג' ו-ד' להלן) סעיפים מסוימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לכותרת הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת. בפרט, סווגו מחדש:

פריטים שנכללו בדוח רווח והפסד - יישום לראשונה של ההוראות בנושא מתכונת רווח והפסד

השפעה מיישום לראשונה של הוראות בנושא מתכונת דוח רווח והפסד שנקבעו במסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 29 בדצמבר 2011 בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית, עודכנה ההגדרה של "ריבית" כך שתכלול הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על הריבית, הפרשי שער על הריבית והפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על הקרן (מרכיב שקודם לכן לא נחשב כחלק מריבית). ההוראות בקשר לשינוי בהגדרת ריבית יושמו למפרע מיום 1 בינואר 2012 ואילך. עם זאת, ההוראות בקשר לשינוי בהגדרת "ריבית" בגין חובות פגומים יושמו לגבי חובות שסווגו כפגומים מיום 1 בינואר 2012 ואילך בלבד.

- בהתאם להוראות, התאים הבנק את אופן ההצגה של דוח רווח והפסד ושל הביאורים הנלווים באופן המפורט להלן:
- סעיף "רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי" פוצל לשלושה סעיפים נפרדים "הכנסות ריבית", "הוצאות ריבית" וכן "הכנסות מימון שאינן מריבית" שהוצגו בשורות נפרדות.
- מרכיבי הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי שאינם מריבית וכן מרכיבי רווחים (הפסדים)

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

- מהשקעות במניות סווגו במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית" תוך אבחנה בין פעילויות למטרות מסחר לבין פעילויות שאינן למטרות מסחר.
 - בוטלה האבחנה בין עמלות מעסקי מימון, שבעבר נכללו במסגרת הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לבין עמלות תפעוליות. לאור זאת, כל ההכנסות מעמלות, למעט עמלות הקצאת אשראי, נכללו בסעיף "עמלות" בדוח רווח והפסד (בעבר סעיף "עמלות תפעוליות").
 - בוטל הסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות" ואומצה הגישה הנהוגה בארה"ב לפיה פריטים מיוחדים מוגדרים כפריטים אשר "אינם רגילים" ו"אינם שכיחים". לאור זאת, הסיווג של אירוע כלשהו כפריט מיוחד (בלתי רגיל) בדוח רווח והפסד יבוצע רק באישור מראש של המפקח על הבנקים.
- הבנק יישם את ההוראות בנוגע למתכונת דוח רווח והפסד החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של יישום למפרע. בעקבות זאת, בוצעו סיווגים מחדש המפורטים להלן בדוחות הכספיים לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 וביום 31 בדצמבר 2010:
- פריטים המפורטים להלן שנכללו בעבר במסגרת סעיף "רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי" סווגו מחדש ונכללו במסגרת "הכנסות מימון שאינן מריבית" כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר:
 - הכנסות (הוצאות) מימון בגין הפרשי שער חליפין של מטבע חוץ שנצברו בגין נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות שלא נמדדים לפי שווי הון דרך רווח והפסד (כגון: אשראי לציבור, פיקדונות הציבור, פיקדונות מבנקים או פיקדונות הממשלה, איגרות חוב);
 - הכנסות (הוצאות) בגין מכשירים נגזרים ששימשו לפעילות ALM;
- כתוצאה משינויי הסיווגים כאמור, הכנסות (הוצאות) שנכללו ב"רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי" בסך של 2 מיליוני ש"ח ושל 1 מיליוני ש"ח בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו-2010, בהתאמה, סווגו מחדש לסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".

לפריטים נוספים בדבר ההשפעה מיישום ההוראה לראשונה ראה ביאור ד.1.3 להלן.

פריטים שנכללו בדוח על תזרימי מזומנים - יישום לראשונה של IAS 7 בנושא דוח על תזרימי מזומנים

- בעקבות יישום לראשונה של IAS 7 בנושא דוח על תזרימי מזומנים, אשר קובע כללי סיווג של הפריטים השונים במסגרת הדוח בהתאם למהות הפעילות, בוצע סיווג מחדש המפורט להלן:
- שינויים נטו בתזרים בגין נכסים שוטפים (כגון: פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, נכסים בגין מכשירים נגזרים) שנכללו בעבר במסגרת פעילות השקעה (לשעבר פעילות בנכסים) בסך של 4,520 מיליוני ש"ח ושל 6,783 מיליוני ש"ח בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו-2010, בהתאמה, סווגו לפעילות שוטפת.
 - שינויים נטו בתזרים בגין התחייבויות שוטפות (כגון: פיקדונות מבנקים, פיקדונות מהציבור, פיקדונות הממשלה, התחייבויות בגין מכשירים נגזרים) שנכללו בעבר במסגרת פעילות מימון (לשעבר פעילות בהתחייבויות ובהון) בסך של 3,727 מיליוני ש"ח ושל 5,998 מיליוני ש"ח בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו-2010, בהתאמה, סווגו לפעילות שוטפת.

פריטים שנכללו בבאורים לדוחות הכספיים

בעקבות יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים כמפורט בסעיף ג' ו-ד' להלן, סווגו מחדש נתונים בבאורים מסוימים בדוחות הכספיים כדי להתאימם להגדרות החדשות, לכותרות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

- הוראות בנושא מתכונת דוח רווח והפסד שנקבעו במסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית.

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות ליישום תקנים אלו, כמפורט להלן:

- IAS 7, דוח על תזרימי מזומנים;
- IAS 12, מסים על ההכנסה;

3. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ולבין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי.

4. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבות בהוראות הדיווח לציבור את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S GAAP וב-IFRS.

5. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20.

המדיניות החשבונאית של הבנק, כפי שפורטה בסעיף ד' שלהלן, משלבת את המדיניות החשבונאית החדשה בגין יישום תקני החשבונאות, עדכוני התקינה החשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים הנ"ל ומציגה את אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
%			ש"ח			
שער החליפין של:						
(6.0)	7.7	(2.3)	3.549	3.821	3.733	הדולר של ארצות הברית
(12.9)	4.2	(0.3)	4.738	4.938	4.921	האירו
מדד המחירים לצרכן:						
2.3	2.6	1.4	113.1	116.0	117.6	לחודש נובמבר - מדד ידוע
2.7	2.2	1.6	113.5	116.0	117.9	לחודש דצמבר - מדד בגין
הפיחות הריאלי של השקל ביחס:						
(8.4)	5.3	(2.3)	לשער החליפין של הדולר			
(15.2)	2.0	(0.3)	לשער החליפין של האירו			

2. בסיס האיחוד

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הקבוצה. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הקבוצה.

עסקאות בין חברתיות

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

3. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם נושאים הכנסה מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיוור מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
- הכנסות מעמלות פירעון מוקדם של הלוואות, לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון הפיננסי, נכללות בדוח רווח והפסד בשיעורים שנתיים שווים במשך יתרת התקופה לפירעון האשראי או במשך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, לפי התקופה הקצרה ביותר. בהלוואות שמוחזרו נפרסת העמלה לאורך משך החיים הממוצע של ההלוואה.
- השלמת ריבית מאוצר המדינה בגין פער ריבית על הלוואות למשתכנים, נזקפת לדוח רווח והפסד על פי בסיס צבירה במשך תקופת ההלוואה לפי שיטת התשואה האחידה.

(ב) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: ניהול חשבון, טיפול באשראי וכו') מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

- נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מעסקי מימון כגון: עמלות בגין קיבולים, ערבויות ואשראי תעודות מוכרות באופן יחסי לתקופות העסקאות.
- (ג) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף 5 להלן.
- (ד) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

4. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא *מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי* מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא *טיפול בחובות בעייתיים*. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא *עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי*.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי יתרות חוב שלביטחון מושכן נכס מסחרי או שנלקחו למטרת מימון פעילות בעלת אופי עסקי. האשראי לציבור מדווח בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הריבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לאור זאת, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן ברות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה.

בנוסף, בגין הלוואות לדיוור כהגדרתן בנספח לניהול הוראות בנקאי תקין מספר 314 "חובות בעייתיים בהלוואות לדיוור בבנק למשכנתאות" ימשיך הבנק בחישוב הפרשה ספציפית מזערית לפי שיטת עומק הפיגור.

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא *חובות בעייתיים בהלוואות לדיוור בבנק למשכנתאות*.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת על בסיס "הפרשה קבוצתית".

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזהים פרטנית הגלומים ביתרות החוב בעלי מאפייני סיכון דומים שלביטחון מושכן נכס וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיוור

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל יום 31 בדצמבר 2012. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2009, 2010 ו-2011 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מ-1 בינואר 2011. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

ביום 1 במאי 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב ובו דרישה לחישוב הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בהלוואות לדיוור כהגדרתן בהוראה 451 לניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, זאת לאור המפורט במכתבם, על פיו הגידול המהיר שחל בשנים האחרונות באשראי לדיוור, טרם קיבל ביטוי בהפרשות לפי עומק פיגור. במכתב בנק ישראל מיום 9 במאי 2011 נקבע כי השפעת חישוב ההפרשה הקבוצתית כאמור לראשונה ליום 1 בינואר 2011 תיכלל במסגרת השפעת היישום לראשונה של ההוראות החדשות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. ההפרשה מחושבת על תיק ההלוואות לדיוור שאינן מופרשות ומבוססת על סמך סטטיסטיקת עבר ויושמה בדרך של התאמת ההון העצמי ליום 1 בינואר 2011. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיוור מחושבת בנוסף להפרשה המזערית לפי שיטת עומק הפיגור.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מ-1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס.

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיוור - מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדיוור בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל ההלוואות לדיוור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת ונחות.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

לפני 1 בינואר 2011, ההפרשה לחובות מסופקים נקבעה באופן ספציפי. בנוסף, נכללה הפרשה כללית והפרשה נוספת

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נערכה בהתבסס על הערכה זהירה של ההנהלה לגבי הפסדים גלויים בתיק האשראי, לרבות חבויים בסעיפים חוץ מאזניים. בהערכתה האמורה הביאה ההנהלה בחשבון, בין יתר שיקוליה, את מידת הסיכונים הקשורים באיתנותם הפיננסית של הלווים, על סמך המידע שבדידה לגבי מצבם הכספי, פעילותם העסקית, עמידתם בהתחייבויותיהם והערכת שווי הביטחונות שנתקבלו מהם. הכנסות ריבית בגין חוב שנקבע כמסופק לא נרשמו מתחילת הרבעון בו החוב סווג כמסופק. הכנסות הריבית נרשמו עם גבייתן בפועל.

הפרשה ספציפית בגין הלוואות לדיוור שניתנו על ידי הבנק חושבה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק פיגור, כאשר שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מבוססת על איכות תיק חבויים הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. בגין כל אחד ואחד ממאפייני סיכון אלה נקבעו שיעורי הפרשה שונים. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מחושבת על פי השיעורים שנקבעו למאפיינים השונים. ההפרשה הכללית הינה בערכים מותאמים לתום שנת 2004, בסכום שהיווה 1% מסך החבויים שהיו באחריות הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות ליום 31 בדצמבר 1991.

מחיקת חובות אבודים נעשית כאשר הבנק הגיע למסקנה כי החוב אינו ניתן לגביה, בעקבות הליכים משפטיים שננקטו או כתוצאה מהסכמים והסדרים שנעשו, רובם במקרים בהם לא ננקטו הליכים משפטיים, והחובות אינם בני גביה או מסיבות אחרות שבגללן החובות אינם ניתנים לגביה.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה ביאור 1.ד.3.(א).

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

השפעה מיישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20

ביום 25 במרץ 2012 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20, אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, רכישות ומכירות מהותיות כלשהן של חובות במהלך תקופת הדיווח וגילויים בנוגע לאיכות האשראי.

בין היתר, תאגיד בנקאי נדרש לתת גילוי כמותי על אינדיקציה לאיכות אשראי לפחות על יתרת החובות הבעייתיים בכל קבוצת חובות. בנוסף, ייכלל גילוי על איכות האשראי של הלוואות לדיוור. הגילוי החדש נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי (כגון: אשראי מסחרי, אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור, אנשים פרטיים - אחר ובנקים וממשלות) וכן עבור כל אחת מקבוצות החובות העיקריות כפי שהוגדרו בהוראה, תוך הבחנה בין פעילות לווים בישראל לפעילות לווים בחו"ל, במידה ומהותי.

הבנק מיישמת את ההוראות החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של מכאן ולהבא, עבור נתונים מאזניים שנדרשים לראשונה לפי הוראה זו תוך סיווג מחדש, ככל האפשר, של מספרי ההשוואה. מובהר כי דוחות הכספיים לשנת 2012 לא נדרש לתת גילויים חדשים בדבר אירגון מחדש של חוב בעייתי. יתר הגילויים הנדרשים לפי הוראה זו ייושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2013 ואילך. ליישום ההוראה לראשונה לא הייתה השפעה למעט שינוי הצגתי.

5. מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק מבצע מעת לעת עסקאות במכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות (ALM) של הבנק. השינויים בשווי ההון של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

6. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא **מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S. GAAP וב-IFRS**.

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או התחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים וכתבי התחייבות נדחים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 15 להלן, בנושא "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

השפעה מיישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבות בהוראות הדיווח לציבור את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת

שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S GAAP וב-IFRS

ביום 20 בנובמבר 2012 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן. התיקונים המפורטים בחוזר נועדו להתאים את הוראות הדיווח לציבור בנושא מדידות שווי הוגן לנוסח המעודכן של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זה. בפרט, התיקון משלב בהוראות הדיווח לציבור את כללי מדידת שווי הוגן כפי שנקבעו ב-ASU 2011-04. בנוסף, בחוזר נקבעה מתכונת גילוי אחידה חדשה בנוגע לדרישות גילוי מסוימות בנושא שווי הוגן שנכללו ב-ASU 2011-04.

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

בפרט, העדכון קובע דרישות גילוי משמעותיות נוספות בנוגע למפורט להלן:

- לגבי מדידות שווי הוגן שסווגו בהיררכיית השווי הוגן במסגרת רמה 3 (level 3):
 - גילוי כמותי בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים ותיאור טכניקת ההערכה המיושמת על ידי הבנק
 - הן ביחס לפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה והן על בסיס שאינו חוזר ונשנה;
 - דיון איכותי לגבי ניתוח רגישות של מדידת השווי הוגן לשינויים בנתונים לא נצפים משמעותיים ותיאור יחסי הגומלין בין נתונים לא נצפים אלו, אם קיימים;
- סיווג לרמות במסגרת היררכיית השווי הוגן לגבי פריטים אשר לא נמדדים לפי שווי הוגן במאזן, אך אשר נדרש גילוי לגבי שווי הוגן;
- לגבי כל העברה מרמה 1 לרמה 2 ולהיפך של פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה, יש לתאר את הפריט, את סכום ההעברה, את הסיבה להעברה ואת מדיניות התאגיד הבנקאי;
- שימוש בנכס לא פיננסי באופן השונה מהשימוש המיטבי (highest and best use) כאשר הנכס נמדד לפי שווי הוגן במאזן או כאשר שווי הוגן נכלל במסגרת הגילויים בהתאם להנחת השימוש המיטבי;
- מתן פילוח מפורט להיררכיית השווי הוגן (חלוקה ל-3 הרמות) בגין יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

הבנק מיישם את התיקונים שנקבעו ב-ASU 2011-04 וחוזר המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של מכאן ולהבא. לאור זאת, בדוחות כספיים אלה לא נכללו מספרי השוואה לגילויים החדשים. ליישום לראשונה של ASU 2011-04 וחוזר המפקח על הבנקים לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, למעט שינוי הצגתי בשל דרישות הגילוי החדשות.

7. חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי הוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי הוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, התקן קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן, הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי הוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי הוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי הוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהמפקח על הבנקים.

8. קיזוז נכסים והתחייבויות

(1) הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- (2) הבנק מקיזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

9. רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהיוונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראה סעיף 11 להלן.

פריט רכוש קבוע שנרכש תמורת פריט לא כספי אחר במסגרת עסקה בעלת מהות מסחרית, מוכר לפי שווי הוגן.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישיר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריט הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין 49 שנים.
- ריהוט וציוד 14 שנים.
- שיפורים במושכר 8 שנים.
- עלויות תוכנה 4 שנים.
- ציוד IT 4 שנים.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

10. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה - או חלק ממבנה - או שניהם) המוחזק (על ידי הבנק כבעלים) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך:

1. שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהליות; או
2. מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות הרכישה בתוספת עלויות עסקה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

11. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הקבוצה, למעט נכסי מיסים נדחים, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. בתקופות העוקבות למועד ההכרה לראשונה, מבוצעת אחת לשנה בתאריך קבוע עבור כל נכס, הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה החברה או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים, בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40).

- (1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- (2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- (3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- (4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- (5) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם ויעשה בה שימוש.

באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים.

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל. עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע המהווים תנאי שוק, הבנק מביא בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. לכן, הבנק מכיר בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר להתחיימותם של תנאים אלה.

השווי ההוגן של הסכום המגיע לעובדים בגין זכויות עליונות ערך מניות, המסולקות במזומן, נזקף כהוצאה, כנגד גידול מקביל בהתחייבויות, על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית של העובדים לתשלום. ההתחייבות נמדדת מחדש בכל מועד דיווח עד מועד הסילוק. כל שינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות נזקף כהוצאת "משכורת נלוות" ברווח והפסד.

בעסקאות בהן מעניק הבנק לעובדיו זכויות במכשירים הוניים של חברת האם, מטפל הבנק בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים.

14. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיות. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש (Remote) – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטית, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה.

בביאור 15 "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות" נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות התממשותן אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה, ואשר סכום כל אחת מהן (או צירוף מספר תביעות בנושאים דומים), על פי כתב התביעה, עולה על 2 מיליון ש"ח.

בנוסף, בביאור כאמור נכללו פרטים בנושא התחייבויות תלויות שהסתברות התממשותן קלושה, אך התממשות ההתחייבויות האמורות או ההפסד המרבי עלולים להעמיד בספק את המשך פעולות התאגיד במתכונת הקיימת.

15. הוצאות מיסים על הכנסה

הוצאת מיסים על הכנסה כוללת מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון. במקרים אלו הוצאת המיסים על הכנסה נזקפת להון. המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתחייבים לשנים קודמות.

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

הבנק מכיר במסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן. הבנק מקיז נכסי והתחייבות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים מיושבים בו זמנית.

השפעה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות הפיקוח על הבנקים בנושא מסים על ההכנסה

הקבוצה מיישמת את ההוראות החדשות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור בנושא מסים על ההכנסה החל מיום 1 בינואר 2012, ליישום לראשונה לא היתה השפעה על אופן חישוב המיסים על ההכנסה.

16. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי והמדולל למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

17. דוח על תזרימי המזומנים

הדוח על תזרימי המזומנים מוצג כשהוא מסווג לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה (בעבר - פעילות בנכסים) ומפעילות מימון (בעבר - פעילות בהתחייבויות ובהון). תזרימי המזומנים מפעילות השקעה ומפעילות מימון מוצגים ברוטו.

תזרימי המזומנים הנובעים מפעילויות עיקריות של הבנק מסווגים לפעילות שוטפת.

סעיף המזומנים ושווה המזומנים כולל מזומנים, פיקדונות בבנקים, תעודות פיקדון סחירות ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

השפעה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא דוח על תזרימי מזומנים

הבנק מיישם את ההוראות החדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא דוח תזרימי מזומנים החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של יישום למפרע. ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה למעט שינוי הצגתי. לפירוט לגבי הסיווגים מחדש ראה באור 1.ב.6).

18. דיווח מגזרי

מגזר פעילות הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר ע"י ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על אפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים.

19. עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה.

באור 1 - עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במימון ההוני, זקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

נטילת התחייבות שיפוי או ויתור

הבנק גורע את ההתחייבות מהדוחות הכספיים לפי שווי ההוגן במועד הסילוק. ההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שווי ההוגן במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. במקרה של נטילת התחייבות ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבעה נזקף להון. במקרה של ויתור השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.

הלוואות, לרבות פיקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון.

בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים הם מוצגים בשווי הוגן.

השפעה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות של הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול חשבונאי בעסקאות בין הישות לבין בעל שליטה בה

החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בהוראות באופן של מכאן ולהבא לגבי כל העסקאות בין הבנק לבין בעל שליטה בו שבוצעו לאחר 1 בינואר 2012 וכן לגבי הלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה לפני מועד תחילת יישום ההוראות, החל ממועד תחילתן. ליישום ההוראות לראשונה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

**באור 2 - מזומנים ופקדונות בבנקים
סכומים מדווחים**

	31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2011
	במיליוני ש"ח	
פקדונות בבנק ישראל	4	4
פקדונות בבנקים מסחריים	6	6
סך הכל מזומנים ופקדונות בבנקים	10	10

באור 3 – ניירות ערך

לימים 31 בדצמבר 2012 ו- 31 בדצמבר 2011 אין לבנק יתרות ניירות ערך.

**באור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
סכומים מדווחים**

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2012			*2011		
מסחרי	לדיור	סך הכל	מסחרי	לדיור	סך הכל
במיליוני ש"ח					
11	502	513	22	474	496
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה					
-	-	-	(5)	-	(5)
מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1.1.2011					
שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1.1.2011					
-	-	-	8	118	126
(נזקפו להון)					
1	(11)	(10)	5	(21)	(16)
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
-	(47)	(47)	(19)	(69)	(88)
מחיקות חשבונאיות					
-	-	-	-	-	-
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
-	(47)	(47)	(19)	(69)	(88)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
12	444	456	11	502	513
⁽¹⁾ יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה					
2	-	2	2	-	2
(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

* החל מהדוח לשנת 2012 יישום הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 4.ד.1 לעיל.

באור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה בגין חובות ועל חובות בגין היא חושבה

31 בדצמבר 2011*			31 בדצמבר 2012		
סך הכל	לדיוור	מסחרי	סך הכל	לדיוור	מסחרי
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות:					
56,808	55,767	1,041	62,878	61,686	1,192
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
655	655	-	563	563	-
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:					
511	502	9	454	444	10
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
349	349	-	275	275	-
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור**					

* החל מהדוח לשנת 2012 יישום הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 4.1.1 לעיל.

** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 41 מיליוני ש"ח (31.12.2011) 69 מיליוני ש"ח).

באור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים

ב. חובות

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2012				
חובות לא פגומים - מידע נוסף**		בעייתיים ⁽¹⁾		
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾	בפיגור של 30 ימים ⁽³⁾	סך הכל	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח				
-	-	1,067	-	1,067
26	10	1,073	36	1,037
593	829	60,738	829	59,909
619	839	62,878	865	62,013
סך הכל				

31 בדצמבר 2011*			
חובות לא פגומים - מידע נוסף			
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾	בפיגור של 30 ימים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח			
706	918	55,767	56,691
13	4	1,041	1,058
719	922	56,808	57,749
סך הכל			

* החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 1.ד. (4) לעיל.

** לעניין זה חובות לא פגומים ולרבות חובות לא בעייתיים.

- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (2) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (3) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 26 מיליוני ש"ח (31.12.2011 – 13 מיליוני ש"ח) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (4) כולל יתרת הלוואות לדיר בסך 230 מיליוני ש"ח (31.12.2011 - 275 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסכם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלווה הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע למועד פירעונה.

באור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור מימון (LTV) , סוג החזר וסוג הריבית**

31 בדצמבר 2012				
יתרת הלוואות לדיור				
סיכון אשראי	*מזה : ריבית		*מזה : בולט	
חוץ מאזני סך הכל	משתנה	ובלון	סך הכל*	
במיליוני ש"ח				
2,265	24,756	2,784	31,630	שיעבוד ראשון : שיעור המימון עד 60%
1,646	23,295	1,685	29,222	מעל 60%
23	659	61	834	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
3,934	48,710	4,530	61,686	סך הכל

31 בדצמבר 2011***				
יתרת הלוואות לדיור				
סיכון אשראי	*מזה : ריבית		*מזה : בולט	
	חוץ מאזני סך	משתנה	ובלון	סך הכל*
במיליוני ש"ח				
	3,469	43,374	4,658	55,767
סך הכל				

היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
 החל מהדוח לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 1.ד. (4) לעיל.

**

באור 4 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה:

31 בדצמבר 2011		31 בדצמבר 2012					
סיכון אשראי חוץ מאזני**	אשראי*	מספר הלוואים***	סיכון אשראי חוץ מאזני**	אשראי*	מספר הלוואים***	תקרת האשראי	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח				באלפי ש"ח	
						עד	מ
-	13	2,710	-	12	2,615	10	0
-	37	2,465	-	36	2,405	20	10
-	131	4,348	-	138	4,565	40	20
4	630	10,560	3	617	10,396	80	40
19	2,036	17,802	15	1,989	17,371	150	80
116	7,179	32,875	106	6,942	31,626	300	150
645	15,825	38,249	593	16,696	39,397	600	300
1,255	18,408	24,340	1,545	21,821	28,217	1,200	600
767	7,122	5,371	940	8,527	6,263	2,000	1,200
533	3,989	1,772	660	4,506	1,955	4,000	2,000
193	1,050	251	268	1,167	269	8,000	4,000
87	285	36	82	349	40	20,000	8,000
35	103	6	13	78	4	40,000	20,000
3,654	56,808	140,785	4,225	62,878	145,123		סך הכל

* הנתונים הוצגו על פי יתרת חוב רשומה.

** סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של לווה, ראה גם באור 15(א).

*** מספר הלוואים לפי סה"כ אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

באור 4א – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים
ג. סכומי הפיקדונות לפי מידת הגבייה אשר קוזזו מהאשראי לציבור

ליום 31 בדצמבר		
2012	2011	
במיליוני ש"ח		
3	3	פקדונות הציבור
4,554	5,270	פקדונות הממשלה
4,557	5,273	סך הכל קוזז מהאשראי לציבור

באור 5 – אשראי לממשלה

לבנק אין יתרות אשראי לממשלה ליום 31 בדצמבר 2012 וליום 31 בדצמבר 2011.

**באור 6 – בניינים וציוד
סכומים מדווחים**

בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ציוד ושיפורים במושכר)* וריהוט				עלויות תוכנה	סך הכל
במיליוני ש"ח					
עלות					
יתרה ליום 31 בדצמבר 2010	49	103	46	198	
תוספות	3	5	19	27	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	52	108	65	225	
תוספות	3	4	18	25	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	55	112	83	250	
פחת שנצבר					
יתרה ליום 31 בדצמבר 2010	19	94	16	129	
פחת לשנה	2	3	15	20	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	21	97	31	149	
פחת לשנה	3	3	17	23	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	24	100	48	172	
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2012	31	12	35	78	
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2011	31	11	34	76	

* לבנק זכות חכירה לדורות על משרדיו בתל-אביב.

(ב) שיעור הפחת הממוצע:

ליום 31 בדצמבר 2012	8.43%	12.31%	23.63%	17.20%
ליום 31 בדצמבר 2011	5.97%	11.65%	23.66%	16.12%

**באור 7 – נכסים אחרים
סכומים מדווחים**

31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2011
		במיליוני ש"ח
הוצאות הנפקה של אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	2	3
מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 23ד')	137	132
הוצאות מראש	4	8
חייבים אחרים ויתרות חובה	4	6
סך הכל נכסים אחרים	147	149

באור 8 – פקדונות מהציבור ומהממשלה

פקדונות הציבור הינם לזמן קצוב והינם נפרעים כסדרם באופן תקופתי בהתאם לתנאי החוזים וההסכמים המקוריים. נכון ליום 31 בדצמבר 2012 לבנק אין יתרת פקדונות מהממשלה.

**באור 8א – פקדונות מבנקים
סכומים מדווחים**

יום 31 בדצמבר					
		מבנקים אחרים		מחברת האם	
	סך הכל				
	2012	2011	2012	2011	2012
במיליוני ש"ח					
סך הכל פקדונות מבנקים	52,959	214	166	52,793	43,611
	43,825				

באור 9 – אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
סכומים מדווחים

משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי*	31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2011
שנים	%	במיליוני ש"ח	
א. אגרות חוב			
בהצמדה למדד המחירים לצרכן	0.13	0.15	11
ב. כתבי התחייבות נדחים			
בהצמדה למדד המחירים לצרכן	1.87	1.08	3,758
לא צמוד	5.20	-	999
סך הכל אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים		2,290	4,768

* שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי. משך חיים ממוצע הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווך לפי שיעור תשואה פנימי.

בטחונות:

- (1) אגרות החוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה שנצברו בגין שסכומם הכולל לתאריך המאזן הינו 6 מיליוני ש"ח, לא מובטחות פרט לשעבוד סמלי בצורת שעבוד קבוע מדרגה ראשונה בסך 1 ש"ח.
- (2) חלק מכתבי ההתחייבות הנדחים בתוספת ריבית והפרשי הצמדה שנצברו בגינם מובטחים בביטחון סמלי על ידי שעבוד ספציפי בסכום שבין 1 ש"ח ל-10 ש"ח. בטחון זה נחות בדרגה מהשעבודים שניתנו להבטחת אגרות החוב לסוגיהן כאמור.

באור 10 – התחייבויות אחרות
סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2011
במיליוני ש"ח	
הכנסות מראש	226
עודף העתודה לפיצויי פרישה ופנסיה על היעודה (באור 12א')	67
עודף הפרשה על מקדמות מס	36
זכאים ויתרות זכות אחרות	67
סך הכל התחייבויות אחרות	396
	389

באור 11א – הון עצמי

א. הון מניות נומינלי

(א) הרכב:

2011		2012	
מונפק ונפרע	רשום	מונפק ונפרע	רשום
	ש"ח		ש"ח
1,027,156	2,000,000	1,027,156	2,000,000
מניות רגילות בנות 1 ש"ח			
(ב) תנועה:			
2011	2012		
ש"ח	ש"ח		
1,027,156	1,027,156	היתרה ליום 1 בינואר	
1,027,156	1,027,156	היתרה ליום 31 בדצמבר	

ב. ההחזקה במניות הבנק

עד 27 באוגוסט 2002 היו מניות הבנק רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך. ביום 25 באוגוסט 2002 השלים בנק לאומי ביצוע הצעת רכש מלאה למניות הבנק על פי מפרט שפורסם ב - 31 ביולי 2002 ותוקן ב - 14 באוגוסט 2002 לרכישת כל המניות הרגילות בנות 1 ש"ח של הבנק שלא בבעלות בנק לאומי, דהיינו 96,339 מניות המהוות כ - 10.25% מההון המונפק והנפרע של הבנק ומזכויות ההצבעה בו.

בנק לאומי החזיק במועד פרסום המפרט ב - 843,551 מניות המהוות כ - 89.75% מההון המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו. להצעת הרכש נענו מחזיקים במניות המהוות כ - 9.80% מההון המונפק והנפרע של הבנק. לאור האמור לעיל התקיימה מכירה כפויה של מניות המוחזקות ע"י ניצעים שלא נענו להצעת הרכש על פי סעיף 337 (א) לחוק החברות, התשנ"ט - 2001 (להלן - "חוק החברות") וכלל המניות שביקש בנק לאומי לרכוש עברו לבעלות בנק לאומי. בנק לאומי שילם (בסכומים נומינליים) לניצעים במסגרת הצעת הרכש סך של 1,502 ש"ח לכל מניה ובסך הכל כ - 145 מיליון ש"ח בגין כל המניות שנרכשו. לאחר השלמת הצעת הרכש כאמור לעיל, הפך הבנק לחברה פרטית בהתאם לחוק החברות. ביום 27 באוגוסט 2002 נמחקו מניות הבנק מהרישום בבורסה.

ביום 30 ביוני 2009 הנפיק הבנק 44,220 מניות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת בתמורה לכ-100 מיליון ש"ח לבנק לאומי. ביום 30 בספטמבר 2009 הנפיק הבנק 43,046 מניות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת בתמורה לכ-100 מיליון ש"ח לבנק לאומי. כאמור בסעיף 1(א) בדוח הדירקטוריון, ביום 31 בדצמבר 2012 הושלם מיזוג הבנק לבנק לאומי.

ג. חלוקת דיבידנד

בשנים 2006 - 2012 לא חולק דיבידנד.

**באור 11ב – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים
סכומים מדווחים**

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	
במיליוני ש"ח		
הון לצורך חישוב יחס ההון		
2,770	3,073	הון רובד 1
1,389	1,260	הון רובד 2
4,159	4,333	סך הכל הון כולל
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
31,498	35,640	סיכון אשראי
51	12	סיכונים שוק
751	902	סיכון תפעולי
32,300	36,554	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
יחס ההון לרכיבי סיכון		
8.58%	8.41%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
12.88%	11.85%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון		
הון רובד 1		
2,770	3,073	הון עצמי
2,770	3,073	סך הכל הון רובד 1
הון רובד 2		
א. הון רובד 2 עליון		
4	4	הפרשה כללית לחובות מסופקים
ב. הון רובד 2 תחתון		
1,385	1,256	כתבי התחייבות נדחים
1,389	1,260	סך הכל הון רובד 2

באור 12 – זכויות עובדים**א. פיצויי פרישה ופנסיה**

עם הגיעם לגיל פרישה, זכאים עובדי הבנק לבחור בקבלת תשלומי פנסיה במקום פיצויי פרישה. במקרים כאלה משמשים הכספים שנצברו בקופות הפיצויים והגמל בגין עובדים אלו לכיסוי התחייבות הבנק לתשלום פנסיה כאמור.

התחייבויות הבנק לתשלום פיצויי פרישה או פנסיה לעובדים פעילים מכוסה ברובה על ידי הפקדות מתאימות בקופות הנ"ל. הבנק אינו רשאי למשוך את כספי היעודות אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה ופנסיה.

העתודות לפנסיה מבוססות על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון את שינוי גיל הפרישה על פי חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004. החישוב האקטוארי נערך בשיטת הערכה של הטבות נצברות בהתחשב בפרמטרים שונים, ביניהם הסתברות על בסיס ניסיון העבר לגבי שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכות כספי פיצויים ותגמולים וכן ניסיון העבר בחברת האם לגבי נכות ועזיבות עובדים לפני גיל פרישה.

חישוב ההתחייבות האקטוארית של הבנק לפנסיה נעשה על בסיס שיעור ההיוון שפורסם על ידי המפקח על הבנקים (4%) ובהנחת עליית שכר ריאלית המבוססת על ניסיון העבר ומשתנה בהתאם לגיל העובד. שיעורי העלייה נעים בטווח שבין 0.9% עד 7.2%.

החישוב נעשה לפי תכנית פנסיה מקיפה הכוללת פנסיית זקנה, פנסיית נכות ופנסיית שארים ומביא בחשבון גם את העובדים שטרם מלאה תקופת הכשרתם לקבלת פנסיה (15 שנות עבודה).

במאזן כלולות עתודות לפי סכום ההתחייבות הגבוה מבין ההתחייבות לפיצויים בתוספת כספי התגמולים לבין ההתחייבות לפנסיה. ההתחייבות לפנסיה של הבנק, לגבי עובדים שפרשו ובחרו בפנסיה, מכוסה על ידי עתודה לפנסיה, המחושבת על פי הערך הנוכחי של ההתחייבות כפי שחושב על ידי אקטואר, כאמור לעיל.

בשנת 2002 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין הנהלת הבנק, נציגות העובדים וההסתדרות, בעניין הסדר פנסיוני, באחת מקרנות הפנסיה הגדולות, לעובדי הבנק שהחלו עבודתם בבנק מ-1 בינואר 2002 וטרם קיבלו קביעות במועד חתימת ההסכם. תוכנית הפנסיה שאליה יצטרפו העובדים הינה תוכנית לפנסיה מקיפה צוברת בתוספת כיסוי ביטוחי נוסף למקרים של אובדן כושר עבודה ופטירה. לבנק לא תהיה כל חבות פנסיונית לגבי עובדים אלה.

31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2011	
במיליוני ש"ח		
122	111	סכום העתודות
(55)	(50)	סכום היעודות
67	61	עודף העתודות על היעודות

ב. מענקים בגין ותק בעבודה

עובדי הבנק זכאים עם הגיעם ל-20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק למענקים כספיים של מספר חודשי משכורות ("מענק יובל") ולחופשות מיוחדות.

ההפרשה בגין מענקי יובל נצברת על בסיס אקטוארי המביא בחשבון, על בסיס ניסיון העבר, את ההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק. החישוב נעשה לפי שיעורי ההיוון כמצוין לעיל. לתאריך המאזן קיימת צבירה מלאה בסך 25 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 - 22 מיליוני ש"ח). ההפרשה לחופשות המיוחדות נעשית על פי חישוב אקטוארי ובהתחשב בניסיון העבר.

באור 12 – זכויות עובדים (המשך)

ג. עתודה לחופשה

עובדי הבנק זכאים למכסת ימים של חופשה שנתית. זכאות זו נקבעת על פי ותק בבנק, גיל העובד ודרגתו. עובדי הבנק יכולים לצבור עד מכסה של שנתיים. צבירה העולה על יתרת ימים זאת נמחקת. בדוחות הכספיים נרשמה התחייבות הבנק בגין החופשה השנתית של העובדים עד למכסה של שנתיים.

ד. סכומי העתודות והיעודות לפיצויי פרישה ולפנסיה הכלולים במאזן הן כדלקמן:

31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2011	
במיליוני ש"ח		
57	54	עתודות לפיצויי פרישה
(55)	(50)	יעודות לפיצויי פרישה
65	57	עתודה לפנסיה
67	61	עודף עתודות על יעודות, נטו

**באור 13 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
סכומים מדווחים**

יום 31 בדצמבר 2012					
	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
	פריטים שאינם כספיים	בדולרים	וצמוד לדולר אחר	צמוד למדד	
				המחירים לצרכן	לא צמוד
	סה"כ				במיליוני ש"ח
נכסים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	10	-	-	-	10
אשראי לציבור, נטו	62,424	-	321	1,269	33,588
בניינים וציוד	78	78	-	-	-
נכסים אחרים	147	6	-	2	139
סך כל הנכסים	62,659	84	321	1,269	33,590
התחייבויות					
פקדונות הציבור	3,940	-	-	3,940	-
פקדונות מבנקים	52,959	-	323	1,279	28,203
פקדונות הממשלה	-	-	-	-	-
אגרות חוב	6	-	-	6	-
כתבי התחייבות נדחים	2,284	-	-	1,291	993
נכסים בגין מכשירים נגזרים	1	-	-	-	1
התחייבויות אחרות	396	227	-	38	131
סך כל ההתחייבויות	59,586	227	323	1,279	33,478
הפרש	3,073	(143)	(2)	(10)	112
					3,116

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

באור 13 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2011					
פריטים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
	שאינם כספיים	בדולרים	צמוד למדד		
			המחירים	לא צמוד	לצרכן
סה"כ	כספיים	וצמוד לדולר אחר			
במיליוני ש"ח					
נכסים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	10	-	-	-	10
אשראי לציבור, נטו	24,667	-	1,364	29,974	56,297
בניינים וציוד	-	-	-	-	76
נכסים אחרים	132	6	-	-	149
סך כל הנכסים	24,809	29,980	1,364	292	56,532
התחייבויות					
פקדונות הציבור	-	4,756	-	-	4,756
פקדונות מבנקים	22,174	19,982	1,376	293	43,825
פקדונות הממשלה	24	-	-	-	24
אגרות חוב	-	11	-	-	11
כתבי התחייבות נדחים	999	3,758	-	-	4,757
התחייבויות אחרות	133	21	-	-	389
סך כל ההתחייבויות	23,330	28,528	1,376	293	53,762
הפרש	1,479	1,452	(12)	(1)	(148)

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

באור 14 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות לפרעון (המשך)^(א)
סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2011													
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים							יתרה מאזנית (ד)						
עם	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל	מעל
דרישה	חודש עד	שלושה חודשים עד	מעל שנה עד	שנתיים עד	שלוש עד	ארבע עד	חמש עד	עשר עד	לעשרים שנים	מזומנים	תקופת	ללא	שיעור
עד חודש	חודשים	עד שנה	שנתיים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	פרעון (ב)	סך הכל	חוזי	
במיליוני ש"ח													
סך הכל:													
נכסים	221	861	3,750	5,263	5,328	5,311	5,047	21,942	24,262	9,038	81,023	126	56,532 4.20
התחייבויות	23,494	3,155	7,858	4,391	4,627	5,719	3,037	4,010	640	32	56,963	235	53,762 4.35
הפרש	(23,273)	(2,294)	(4,108)	872	701	(408)	2,010	17,932	23,622	9,006	24,060	(109)	2,770 -

- (א) בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבוטאות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- (ב) כולל נכסים בסך 14 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר (31 בדצמבר 2011 – 39 מיליוני ש"ח).
- (ג) כולל צמודים למטבע חוץ.
- (ד) כפי שנכללה בבאור מס' 13 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה".

באור 15 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות סכומים מדווחים

א. התחייבויות תלויות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק תובענות משפטיות לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות הייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים כתוצאה מתובענות כאמור.

לדעת הנהלת הבנק, סכום החשיפה הנוספת בשל תובענות שהוגשו נגד הבנק כאמור לעיל, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותה אינה קלושה, מסתכם בסך של כ- 9 מיליון ש"ח.

להלן פירוט של בקשות לאישור תביעות ייצוגיות בסכומים מהותיים:

1. לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו הוגשה ביום 17 ביולי 1997 בקשה לאשר הגשת תובענה ייצוגית על סך של למעלה ממיליארד ש"ח, כנגד הבנק ביחד עם בנקים למשכנתאות נוספים בקשר עם גביית עמלות ביטוחי חיים וביטוחי מבנה של לווים. כל אחד מן המבקשים נטל הלוואה מאחד מן הבנקים למשכנתאות המשיבים. לטענת המבקשים, במסגרת נטילת ההלוואה הם צורפו לביטוח חיים או לביטוח נכס שנערכו באמצעות הבנקים המשיבים. לטענתם, חלק מדמי הביטוח הגיע לידי הבנקים המשיבים וזאת שלא כדין.

ביום 17 בנובמבר 1997 ניתנה החלטתו של בית המשפט כי לא ניתן לדון בתובענה שהוגשה במתכונת של תובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981 וחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988. לפיכך, מחק בית המשפט את התביעה הכספית על הסף.

עם זאת קבע בית המשפט כי ניתן לדון בעתירה במסגרת תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, רק בעתירה לסעד הצהרתי ביחס לעילות שנוצרו קודם ליום 10 במאי 1996. בית המשפט קבע כי העילות שניתן יהיה לדון בהן במסגרת זו הינן "בנושא הסדר הכובל וסוגיית הביטוחים השונים".

על החלטה זו הוגשו לבית המשפט העליון ערעורים מטעם הבנק, כל אחד מהבנקים למשכנתאות הנתבעים האחרים והתובעים. בהתאם להחלטה של בית המשפט העליון ביצועה של החלטת בית המשפט המחוזי עוכב.

בעקבות הליך גישור שהתנהל בין הצדדים, הוגש לבית המשפט, ביום 31 במאי 2011, הסדר פשרה בין הצדדים, לפיו ישלמו כל הבנקים המשיבים בבקשה סכום כולל של 17 מיליון ש"ח כתרומה למטרות ציבוריות נבחרות, וסכום כולל נוסף של 3 מיליון ש"ח כגמול וכשכר טרחה למבקשים ולבאי כוחם, ובכך יסתיימו כל ההליכים המשפטיים בתיק. חלקו של הבנק בתשלום עומד על 27.601%. בהחלטות מיום 12 ביולי 2011 ו-7 באוגוסט 2011 ובפסק דין מיום 5 בדצמבר 2011 אישר בית המשפט את הסדר הפשרה. הבנק שילם את חלקו לפי ההסדר. ביום 12 בנובמבר 2012 הערעורים לבית המשפט העליון נמחקו.

2. לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו הוגשה ביום 21 ביוני 2000 בקשה לאישור תביעה ייצוגית כנגד הבנק על סמך חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א – 1981, תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 וחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשמ"א - 1981.

סכום התביעה, שמתבקש אישורה כתביעה ייצוגית, מוערך על-ידי המבקשים בכ-100 מיליון ש"ח. המבקשים נטלו הלוואה מן הבנק. נושא התובענה הוא טענות המבקשים לגבי שווי מבנים לצורכי ביטוח נכס במסגרת נטילת הלוואות מהבנק. לטענת המבקשים נעשית ע"י הבנק או מטעמו הערכת שווי מופרזת של המבנה דבר הגורם לתשלום יתר של פרמיה על-ידי לקוחות הבנק. המבקשים טוענים כי כך נעשה גם במקרה שלהם. בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי, הדיון בתביעה עוכב עד אשר יוכרעו הערעורים בעניין הנסקר בסעיף 1 לעיל - בקשה לבית המשפט לאישור תובענה ייצוגית בקשר עם גביית עמלות ביטוח. הערעורים הני"ל נמחקו מן המרשם ביום 12 בנובמבר 2012. בשלב זה טרם חודשו ההליכים בתיק.

3. ביום 26 באוקטובר 2004 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נגד הבנק בקשה לאישור תביעה ייצוגית בהתאם לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981.

המבקש נטל מן הבנק הלוואות שלטענתו הן "הלוואות שקליות הצמודות לשער הדולר ארה"ב". המבקש טוען כי הבנק בוחר לחשב את הריבית הנגבית בהלוואות מן הסוג שנטל מן הבנק על-פי מספר הימים שחלפו בפועל בכל חודש, מחולק ב-360 ימים (ולא ב-365 ימים) וזאת, לטענתו, בניגוד להוראות הבנקאות (שירות ללקוח) (דרכי חישוב ריבית), תשנ"א-1990. עוד טען המבקש כי הבנק הטעה את לקוחותיו ולא גילה להם באופן מספק כי

באור 15 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות(המשך) סכומים מדווחים

היתרה הבלתי מסולקת של ההלוואה תישא ריבית שתחושב על פי מספר הימים שחלפו בפועל, מחולק ב-360 ימים ולא ב-365 ימים.

המבקש העריך את סכום התביעה הייצוגית בכ-9,225,000 ש"ח. כן התבקש בית המשפט, במסגרת כתב התביעה, להורות לבנק לחשב מיום הגשת התביעה ואילך את הריבית על הלוואות כאמור, כך שהיתרה הבלתי מסולקת של ההלוואה תישא ריבית שתחושב על פי מספר הימים שחלפו בפועל, מחולק ב-365 ימים בשנה או על פי 30 יום בכל חודש מחולק ב-360 ימים בשנה.

בעקבות כניסתו לתוקף של חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 ובעקבות החלטת בית המשפט, תיקן המבקש את כתבי הטענות בתיק. במסגרת התיקון נמחקה עילת ההטעיה בכללותה ונוספה עילת עוולת הפרת חובה חקוקה.

על פי החלטת בית המשפט, ביום 19 במרס 2008 הוגשה עמדת המפקח על הבנקים שעל פיה אין, לדעתו, לראות בהלוואות נשוא התביעה משום הלוואות המתנהלות בשקלים חדשים בלבד.

ביום 6 בינואר 2010 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה לאישור התביעה הייצוגית לאחר שמצא כי ההלוואות הנדונות הן הלוואות דולריות ולא הלוואות שקליות. המבקש הגיש ערעור על פסק הדין הדוחה את הבקשה. בדיון שהתקיים ביום 8 בפברואר 2012, בית המשפט העליון המליץ למבקש לחזור בו מהערעור, ובהתאם הערעור נמחק.

4. ביום 2 בדצמבר 2006 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כנגד הבנק וכנגד מגדל חברה לביטוח בע"מ ("מגדל") בקשה לאישור תובענה ייצוגית בקשר לתשלומי תגמולי ביטוח חיים חלקיים. סכום התביעה הייצוגית המשווער הוא, לטענת המבקשת, 150,000,000 ש"ח.

המבקשת ובן זוגה המנוח נטלו הלוואה מן הבנק. על-פי הנטען בבקשה: לווים הנוטלים הלוואה מן הבנק יכלו להצטרף להסדר ביטוח חיים ללווים, שבו המבטחת היא מגדל; על לווים שהצטרפו לביטוח חיים כאמור נמנים לווים שקיבלו כאשר אירע מקרה הביטוח, תגמולי ביטוח חלקיים בשיעור נמוך הן מסכום הביטוח והן מיתרת ההלוואה; בניגוד לתשלום שבוצע בפועל, הבנק ומגדל הבטיחו לשלם למבוטחים-לווים כאמור "תגמולי ביטוח בשיעור יתרת ההלוואה העומדת לפירעון או בשיעור סכום הביטוח (הנמוך מביניהם)" – כך לטענת המבקשת.

הצדדים הגיעו להסדר פשרה בתיק ובתאריך 7 בספטמבר 2010 אישר בית המשפט המחוזי בתל – אביב את ההסדר, בשינויים מסוימים המתייחסים לשכר הטרחה לב"כ המבקשת ולגמול המיוחד למבקשת.

ביום 28 אוקטובר 2010 הוגש על ידי ב"כ המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט לגבי הסדר הפשרה, במסגרתו התבקש בית המשפט העליון לאשר את ההסדר כפי שהוא, ללא השינויים שעליהם הורה בית המשפט המחוזי, כאמור.

בהתאם להחלטת בית-המשפט מיום 9 בינואר 2011, יושם בשלב ראשון חלקו של ההסדר, אשר לא היה עתיד להיות מושפע מתוצאות הערעור ובמסגרתו שילם הבנק סכום כולל של כ-2,120,000 ש"ח. החלק מתוך סכום הפשרה בו נושאים התובעים המיוצגים אשר היה עשוי להיות מושפע מתוצאות הערעור הופקד בנאמנות אצל ב"כ המבקשת.

ביום 19 ביולי 2012 התקיים דיון בערעור במסגרתו הוחלט, בהסכמת הצדדים, כי הבנק ומגדל ישלמו (בחלוקה שווה ביניהם), כתוספת לסכומים ששולמו על ידן עד כה, כגמול למבקשת עוד 30,000 ש"ח וכשכ"ט לב"כ המבקשת עוד 150,000 ש"ח, הבנק שילם את חלקו בסכומים האמורים.

5. ביום 25 באפריל 2010 נתקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית, שהוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים.

המבקשים הינם שני זוגות, שנטלו הלוואות מן הבנק. לטענתם, הבנק מפר חובתו להסיר ביוזמתו ועל חשבונם רישומי שעבודים והערות אזהרה על מקרקעין ועל זכויות אחרות אשר הבנק רשם במרשמים שונים - וביניהם רשם המשכונות, לשכת רישום המקרקעין, מינהל מקרקעי ישראל וחברות משכנות, לאחר פירעון ההלוואות בגין נעשו רישומים כאמור.

המבקשים דורשים את הסעדים הבאים: (א) הסרת כל הרישומים דלעיל על שם הבנק אשר ההלוואה שבגינה נרשמו כבר סולקה; (ב) השבת כספי ההוצאות והתשלומים ופיצוי בגין נזקים נטענים, בהן נשאו הקבוצות המוצעות, בקשר לטיפול בהסרת רישומים כאמור.

באור 15 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות(המשך) סכומים מדווחים

המבקשים מעוניינים לייצג את הקבוצות הנטענות הבאות: (א) כלל לקוחותיו של הבנק אשר נטלו ממנו הלוואה ולצורך כך בוצע רישום כאמור על נכס לטובת הבנק, אולם הרישום על הנכס טרם הוסר על-ידי הבנק למרות שחלפו 60 יום מפירעון החוב על-ידי הלקוח; (ב) לקוחות הבנק אשר נדרשו לפנות לבנק ולדרוש הסרת הרישום כאמור ובגין כך נאלצו לשאת בתשלומים והוצאות שונות – כך לפי המבקשים.

סכום התביעה הייצוגית הנטען עומד על כ-20,500,000 ש"ח. הבנק הגיש תגובה לבקשה לאישור. הדיון בתיק אוחד עם בקשות דומות שהוגשו נגד בנקים אחרים.

6. ביום 7 בספטמבר 2011 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק ונגד שני בנקים נוספים.

המבקשים טוענים כי הבנקים המשיבים גבו מנוטלי הלוואות לדיור "ריבית דריבית מראש", בניגוד לדין וכן בניגוד להוראות הסכמי ההלוואה הקובעות כי רק יתרת הקרן הבלתי מסולקת נושאת ריבית.

סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד הבנק עומד על כ-327,000,000 ש"ח, נכון ליום 1 בינואר 2010 (תאריך זה נובע ממועד שנבחר על ידי מומחה המבקשים כמועד החישוב על בסוס הנתונים הידועים לו באותו המועד). המבקשים טוענים כי מדובר בסכומים נומינליים, וכי הם שומרים על זכותם להגיש חוות דעת בעניין אופן השערוך של הסכומים הנ"ל. הבנק הגיש תגובה לבקשה לאישור. בדיון מוקדם בתיק, שהתקיים ביום 16 לאוקטובר 2012, ביקש בית המשפט מן המפקח על הבנקים להתייחס לכמה שאלות המתעוררות, לדעת כל אחד מן הצדדים, בתיק. ביום 31 בדצמבר 2012 הוגשו תשובות בנק ישראל לשאלות הצדדים. דיון נוסף בתיק קבוע ליום 7 בפברואר 2013.

ב. רכישת סוכנות ביטוח

ביום 1 בינואר 2004 רכש הבנק 100% מההון המונפק והנפרע של סוכנות הביטוח מרקנטיל סוכנויות לביטוח בע"מ אשר שינתה שמה מאוחר יותר למעלות סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "הסוכנות"). הסוכנות התקשרה בהסכם עם מספר חברות ביטוח, על פיו תתווך הסוכנות בין לווים חדשים ולווים אחרים שיהיו מעוניינים בכך לבין החברות בקשר עם רכישת פוליסות ביטוח חיים אישיות בנוגע להלוואות שנטלו מהבנק. רכישת הסוכנות התאפשרה לאחר שנתקבלו לכך ההיתרים הנדרשים מאת המפקח על הבנקים והמפקח על הביטוח.

פעילות הסוכנות בקשר עם ביטוחי חיים ללווי הבנק החלה בתאריך 1 בינואר 2004.

בתחילת שנת 2005 החלה הסוכנות לעסוק גם בתיווך לעניין ביטוחי מקרקעין המשמשים כבטוחה לבנק, עבור לווים חדשים ולווים אחרים של הבנק שיהיו מעוניינים בכך.

החל מיום 1 בינואר 2004 מאוחדים הדוחות הכספיים של הסוכנות עם דוחות הבנק.

ג. כתבי שיפוי

ועדת הביקורת ולאחריה הדירקטוריון אישרו מתן שיפוי ופטור לנושאי המשרה בבנק כאשר מתן השיפוי והפטור לדירקטורים מותנה באישור האסיפה הכללית של הבנק.

הבנק התחייב מראש לשפות את נושאי המשרה (ההתחייבות כלפי הדירקטורים כפופה לאישור האסיפה הכללית של הבנק) שאינם דירקטורים בבנק וזאת עקב מילוי תפקידם בבנק ובחברות בנות ואחרות מטעם הבנק וכן בגין רשימה של אירועים כמקובל במערכת הבנקאות בישראל, הכוללים בין היתר את הפעילות הבנקאית השגרתית של הבנק, הצעת ניירות ערך לציבור על פי תשקיף ודיווחים לציבור ולרשויות הפיקוח. מימוש ההתחייבויות לשיפוי בפועל מותנית בהתקיימותם של שני התנאים המצטברים הבאים: (1) הסכום המירבי בגין מימוש השיפויים בפועל לכל נושאי המשרה בבנק ולנושאי משרה בחברות בנות בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם, בקשר עם האירועים הנ"ל, במצטבר, לא יעלה על 10% (עשרה אחוזים) מההון העצמי של הבנק כהגדרתו בהוראה 313 להוראות המפקח על הבנקים, על פי המשתקף בדוחותיו הכספיים האחרונים של הבנק שפורסמו סמוך לפני מועד מימוש השיפוי בפועל. (2) הסכום המירבי בגין מימוש השיפויים בפועל לא יפגע ביחס ההון המזערי הנדרש על פי הוראה 311 להוראות המפקח על הבנקים. ההתחייבות לשיפוי הינה גם בגין הוצאות התדיינות סבירות שהוצאו עקב חקירה או הליך אשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום ומבלי שהוטלה חבות כספית כחלופה להליך פלילי או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית. ההתחייבות לשיפוי תחול רק לאחר שמוצו זכויות נושאי המשרה כלפי צד ג' (כגון מבטח).

באור 15 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)
סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2011	
במיליוני ש"ח		
א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים		
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:		
20	40	ערבויות לרוכשי דירות
3,692	2,412	ערבויות והתחייבויות אחרות*
4,218	3,639	התחייבויות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
-	-	התחייבויות למתן ערבויות
-	4	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
7,930	6,095	ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות
חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וכן דמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:		
3	3	בשנה ראשונה
1	2	בשנה שנייה
4	5	סך הכל
ג. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה (א)		
יתרת אשראי ופקדונות לפי מידת גבייה (ב):		
180	218	מטבע ישראלי לא צמוד
4,378	5,055	מטבע ישראלי צמוד למדד
4,558	5,273	סך הכל

* כולל "אישור עקרוני שמירת שיעור ריבית" כהגדרת המונח בהוראה 451 לניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, בסך 3,689 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012 (ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של 2,409 מיליון ש"ח).

(א) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).

(ב) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגין בסך 316 מיליוני ש"ח (בשנת 2011 - 402 מיליוני ש"ח) לא נכללו בלוח זה.

באור 15 - התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה סכומים מדווחים

תזרימים בגין עמלת גביה ומירווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה

מכל שנה עד שלוש	מכל עד חמש שנים	מכל שלוש	מכל חמש עד שנים	מכל עשר עד שנים	מכל עשרים שנים	מכל עשרים שנים	מכל שנה עד שלוש
עד שנה	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנה עד שלוש
במיליוני ש"ח							
1. במגזר הצמוד למדד							
23	44	42	83	35	1	228	271
תזרימים חוזיים עתידיים							
26	46	40	80	33	-	225	267
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת ההנהלה לפירעונות מוקדמים							
25	43	36	66	24	-	194	222
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת ההנהלה לפירעונות מוקדמים (ג)							
2. במגזר השקלי הלא צמוד							
2	4	3	7	1	-	17	20
תזרימים חוזיים עתידיים							
2	4	3	7	1	-	17	20
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת ההנהלה לפירעונות מוקדמים							
2	4	3	5	1	-	15	17
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת ההנהלה לפירעונות מוקדמים (ג)							
2011 2012							
במיליוני ש"ח							
מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה :							
הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה							
15	34						
הלוואות עומדות							
4	15						

(ג) ההיוון בוצע לפי שיעור 2.69% (2011) – 3.24%.

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

באור 15 – שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2012				
יתרה במאזן במיליוני ש"ח	שווי הוגן			סה"כ
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופקדונות בבנקים	10	-	-	10
אשראי לציבור, נטו	62,424	-	63,577	63,577
נכסים פיננסיים אחרים	4	-	4	4
סך כל הנכסים הפיננסיים	62,438	-	63,581	63,591
התחייבויות פיננסיות				
פקדונות הציבור	3,940	-	4,417	4,417
פקדונות מבנקים	52,959	-	35,271	54,131
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	2,290	-	2,381	2,381
התחייבות בגין מכשירים נגזרים	1	-	1	1
התחייבויות פיננסיות אחרות	25	-	25	25
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	59,215	-	18,861	42,094
				60,955

31 בדצמבר 2011				
יתרה במאזן במיליוני ש"ח	שווי הוגן			סה"כ
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופקדונות בבנקים	10	-	-	10
אשראי לציבור, נטו	56,297	-	57,151	57,151
נכסים פיננסיים אחרים	6	-	6	6
סך כל הנכסים הפיננסיים	56,313	-	57,157	57,167
התחייבויות פיננסיות				
פקדונות הציבור	4,756	-	5,179	5,179
פקדונות מבנקים	43,825	-	19,479	44,584
פקדונות הממשלה	24	-	24	24
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	4,768	-	4,852	4,852
התחייבויות פיננסיות אחרות	18	-	18	18
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	53,391	-	19,479	54,657

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
השווי ההוגן של התחייבויות תלויות והתקשרות מיוחדות אחרות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי אינו שונה מהותית משוויין המאזני של יתרות אלה.

באור 15 – שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

להלן מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים:

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

האומדן של השווי ההוגן נעשה באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים הערכת השווי ההוגן שלהלן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכחים בשיעור ניכיון מתאים ובהנחת פירעון מוקדם על פי הערכת מודל סטטיסטי לחיזוי פירעונות מוקדמים וכן על פי הערכת הנהלת הבנק בהתבסס על ניסיון העבר. מודל הפירעונות המוקדמים הסטטיסטי הינו מודל החוזה את הסילוקים העתידיים, ומופעל כיום על תיק ההלוואות בריבית קבועה במגזר צמוד המדד. בנוסף לכך הבנק מיישם מודל פירעונות מוקדמים להלוואות צמודות מדד בריבית משתנה לפי ניסיון העבר ועל פי החלטת ההנהלה.

יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות (לפי מגזרי פעילות, לפי מגזרי הצמדה, לפי ריבית קבועה או משתנה, לפי חובות בעייתיים ולא בעייתיים). בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. שיעור ריבית זה נקבע לפי הריבית בהלוואות שניתנו על ידי הבנק במועד הדיווח, או על פי הריבית אשר להערכת הנהלת הבנק, הינה הריבית המייצגת בהלוואות שהיו ניתנות במועד זה.

השווי ההוגן של החובות הלא בעייתיים, כולל דירוג של חלוקת הלווים לרמות שונות של סיכון אשראי ספציפי לצורך קביעת שיעור החיון.

השווי ההוגן של החובות הבעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם (ריבית תעריפית). תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי ולאחר מחיקות.

פקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק גייס פקדונות דומים או הנפיק אגרות חוב וכתבי התחייבות דומים. במקרים בהם לא היו גיוסים במועד הדיווח, נלקח שיעור הריבית, אשר להערכת הנהלת הבנק, הינו המייצג בפקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות שהיו מגויסים במועד זה.

**באור 16 – בעלי עניין וצדדים קשורים
סכומים מדווחים**

א. הבנק הינו חברת בת של בנק לאומי לישראל בע"מ המחזיק החל מהרבעון השלישי לשנת 2002 באופן ישיר ב- 100% מהון המניות וזכויות ההצבעה בו (ראה באור 11א' לעיל). הבנק מנהל באופן שוטף ובדרך העסקים הרגילה עסקאות עם בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו, כולל קופות גמל אשר בניהולו הנחשבות כבעלי עניין ו/או צדדים קשורים ביחס אליו.

ב. יתרות מאזניות

31 בדצמבר 2011		31 בדצמבר 2012			
בעלי עניין		אחרים			
היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה
יתרה ליום	יתרה ליום	יתרה ליום	יתרה ליום	יתרה ליום	יתרה ליום
31 בדצמבר	31 בדצמבר	31 בדצמבר	31 בדצמבר	31 בדצמבר	31 בדצמבר
(א)	(א)	(א)	(א)	(א)	(א)
במיליוני ש"ח					
נכסים:					
6	-	-	6	9	-
5	-	-	1	1	-
-	1	2	-	1	3
התחייבויות:					
-	1	4	-	-	4
52,793	-	-	43,611	43,611	-
994	-	-	1,011	1,010	-
7	-	-	14	7	-
1	-	-	-	-	-
נגזרים					
458	-	-	458	458	-
סיכון אשראי חוץ מאזני					

(א) היתרה הגבוהה ביותר, על בסיס היתרות לסופי חודשים.

(ב) אשראי בגין הלוואות שנתנו לדירקטורים ולבעלי עניין.

באור 16 – בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)
סכומים מדווחים

ג. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

2012			2011		
בעלי שליטה		אחרים	דירקטורים ומנהל כללי		אחרים
במיליוני ש"ח					
1,603	-	-	-	1,680	-
הוצאות ריבית					
(29)	-	-	-	109	-
הוצאות (הכנסות) שאינן מריבית					
43	4	-	-	41	4
הוצאות תפעוליות ואחרות					
1,617	4	-	-	1,830	4
סך הכל					

ד. הטבות לבעלי עניין

2011		2012	
מספר	סה"כ	מספר	סה"כ
מקבלי	הטבות	מקבלי	הטבות
הטבה		הטבה	
במיליוני ש"ח			
2	2	2	2
בעל עניין המועסק בבנק			
11	2	9	2
דירקטורים שאינם מועסקים בבנק			

ה. הוצאות ריבית, נטו מעסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

2012	2011	2010
במיליוני ש"ח		
א. בגין נכסים		
-	-	-
ב. בגין התחייבויות		
-	-	1
1,579	1,653	1,244
על פקדונות מבנקים		
24	29	19
על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים		
1,603	1,682	1,264
סך כל הוצאות הריבית, נטו		

באור 17 – הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
א. הכנסות ריבית		
2,361	2,840	2,637
מאשראי לציבור		
2,361	2,840	2,637
סך הכל הכנסות ריבית		
ב. הוצאות ריבית		
(418)	(398)	(289)
על פקדונות הציבור		
(2)	(1)	(1)
על פקדונות הממשלה		
(1,266)	(1,669)	(1,592)
על פקדונות מבנקים		
(270)	(299)	(125)
על אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים		
(1,956)	(2,367)	(2,007)
סך כל הוצאות ריבית		
405	473	630
סך הכנסות ריבית, נטו		

באור 18 – הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
-	(1)	(1)
הוצאות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM		
1	(1)	2
הפרשי שער, נטו		
1	(2)	1
סך כל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית		

באור 19 – עמלות

לשנה שהסתיימה ביום		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
4	3	3
שרותי מערך התשלומים		
36	35	35
טיפול באשראי ובעריכת חוזים		
38	34	31
מרווח ועמלות גבייה בגין אשראי ופקדונות לפי מידת הגבייה *		
33	28	28
דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים		
16	13	13
דמי ניהול ועמלות מביטוח דירות		
127	113	110
סך כל העמלות התפעוליות		

* בעיקר מכספי האוצר

באור 20 – הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
1	1	1
דמי שכירות		
1	-	1
רווחים מקופת הפיצויים		
2	1	2
סך כל ההכנסות האחרות		

באור 21 – משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
88	91	79
משכורות		
19	29	24
פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה ⁽¹⁾		
19	22	21
ביטוח לאומי ומס שכר		
6	7	8
הוצאות נלוות אחרות		
132	149	132
סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות		

(1) הוצג מחדש ראה ביאור 1ד' (13)

באור 22 – הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
15	11	14
שיווק ופרסום		
6	6	6
תקשורת		
30	32	32
מחשב		
8	7	7
משרדיות		
3	3	3
ביטוח		
12	14	10
שרותים מקצועיים		
2	2	2
שכר חברי דירקטוריון והחזר הוצאות לדירקטורים		
35	33	36
עמלות, הוצאות סניפים ודמי טיפול		
19	15	10
אחרות		
130	123	120
סך כל ההוצאות האחרות		

באור 23 – הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

א. הרכב

לשנה שהסתיימה ביום		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
		מיסים שוטפים -
116	100	167
-	-	בגין שנת החשבון
-	-	בגין שנים קודמות
116	100	167
		סך כל המסים השוטפים
		בתוספת (בניכוי) מיסים נדחים -
(5)	(6)	-
-	-	בגין שנת החשבון
-	-	(5) בגין שנים קודמות
(5)	(6)	(5)
(5)	(6)	(5)
111	94	162
		הפרשה למיסים על ההכנסה

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין ההפרשה המתואמת למיסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד.

לשנה שהסתיימה ביום		
2010	2011	2012
במיליוני ש"ח		
35.34%	34.48%	35.53%
101	103	165
		שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי
		סכום המס על בסיס שיעורי המס הסטטוטורי
		מס (חסכון מס) בגין:
1	-	-
-	1	1
-	-	-
2	(10)	(3)
7	-	-
-	-	(1)
111	94	162
		הוצאות בגין הנפקת מניות לעובדים
		הוצאות לא מוכרות
		שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
		הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים
		אחר
		הפרשה למיסים על ההכנסה

ג. לבנק שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2005.

באור 23 – הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות (המשך)

ד. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים:

מיסים נדחים לקבל		עתודה למיסים נדחים	
31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2011
במיליוני ש"ח			
11	10	-	-
הפרשה לחופשה ומענקי יובל ⁽²⁾			
5	6	-	-
ריבית פיגורים ⁽¹⁾			
22	20	-	-
עודף עתודה לפיצויי פרישה ופנסיה על יעודה ⁽²⁾			
66	55	-	-
הפרשה להפסדי אשראי ⁽¹⁾			
33	41	-	-
עמלות סילוק מוקדם ⁽¹⁾			
137	132	-	-
סך הכל			

ההנהלה מעריכה כי צפוי שיהיה לבנק הכנסות מספיקות המתחייבות במס בעתיד הנראה לעין, כדי לנצל את נכס המס.

(1) בשנת 2012 שעור המס הממוצע לצורך חישוב המיסים הנדחים הינו 35.90% (בשנת 2011 35.15%)
 (2) בשנת 2012 שעור המס הממוצע לצורך חישוב המיסים הנדחים הינו 35.90% (בשנת 2011 35.06%)

ה. תיקונים לפקודת מס הכנסה

ביום 14 ביולי 2009, עבר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל-18% בשנת המס 2016 ואילך. בהתאם לתיקונים האמורים, שיעורי מס החברות החלים בשנת המס 2010 ו-2011 הם 25%-ו-24% בהתאמה.

ביום 5 בדצמבר 2011 אישרה הכנסת את החוק לתיקון נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011. בהתאם לחוק תבוטל הפחתת המס, אשר נקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית, כאמור לעיל, ושיעור מס חברות החל משנת 2012 ואילך יעמוד על 25%.

ביום 30 באוגוסט 2012 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס החל על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון) התשע"ב-2012, אשר מעדכן את שיעור מס ערך מוסף, בגין מס שכר ומס רווח, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 בספטמבר 2012. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים יעלה בשנת 2012 משיעור של 35.34% לשיעור של 35.53%, ובשנת 2013 ואילך יעלה לשיעור של 35.9%. כמו כן, שיעור מס השכר אשר חל על מוסדות כספיים יעלה לשיעור של 17% לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש ספטמבר 2012 ואילך, וזאת במקום שיעור של 16% לשנת 2012 ו-15.5% לשנת 2013 ואילך.

כמו כן, ביום 13 באוגוסט פורסם החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה) התשע"ב-2012 (להלן-"החוק"). במסגרת החוק החל מינואר 2013 שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק יעלה מ-5.9% כיום ויעמוד על 6.5%. כמו כן, שיעור זה יעלה בינואר 2014 ובינואר 2015 לשיעור של 7%-ו-7.5% בהתאמה.

השינויים המפורטים לעיל הביאו לגידול בסעיף התחייבויות אחרות בסך של כ-1 מיליון ש"ח המיוחס לגידול בהטבות לעובדים, וגידול בסעיף נכסים אחרים בסך של כ-3 מיליון ש"ח המיוחס לגידול בנכסי מיסים נדחים. כמו כן, השינויים הביאו לקטיון בהפרשה למיסים על הרווח בסך של כ-2 מיליון ש"ח.

**באור 24 – אשראי מפקדונות מיועדים
סכומים מדווחים**

31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2011
		במיליוני ש"ח
אשראים מפקדונות מיועדים		
אשראי לציבור	11	15
סך הכל	11	15
פקדונות מיועדים		
פקדונות הציבור	4	5
פקדונות הממשלה	-	23
סך הכל	4	28

**באור 25 – מידע על מגזרי פעילות
סכומים מדווחים**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
סך הכול	מסחריות	הלוואות במישכון	הלוואות לרכישת דירת מגורים
במיליוני ש"ח			
630	22	85	523
113	3	11	99
743	25	96	622
(10)	1	(4)	(7)
265	9	36	220
23	1	3	19
465	14	61	390
162	5	22	135
303	9	39	255
10.39%	8.83%	10.22%	10.49%
34,425	3,123	6,229	25,073
59,149	2,034	7,989	49,126
56,237	1,934	7,596	46,707
4,945	-	-	4,945
הכנסות ריבית, נטו לפני הוצאות (הכנסות) בגין הפרשה להפסדי אשראי:			
2,637	91	356	2,190
(1,882)	(65)	(254)	(1,563)
(125)	(4)	(17)	(104)
630	22	85	523
סה"כ			

באור 25 – מידע על מגזרי פעילות (המשך)
סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			
סך הכל	הלוואות לנכס	הלוואות דירת מגורים	הלוואות דירת מגורים במילוני ש"ח
473	15	61	397
112	3	10	99
585	18	71	496
(16)	5	(4)	(17)
284	9	36	239
20	1	3	16
297	3	36	258
94	1	11	82
203	2	25	176
7.61%	2.29%	5.91%	8.13%
31,087	2,887	5,555	22,645
54,903	1,828	7,286	45,789
52,200	1,738	6,927	43,535
5,550	-	-	5,550
הכנסות ריבית, נטו לפני הוצאות (הכנסות) בגין הפרשה להפסדי אשראי:			
2,840	89	365	2,386
(2,068)	(64)	(266)	(1,738)
(299)	(10)	(38)	(251)
473	15	61	397

**באור 26 – הדוחות הכספיים של הבנק
סכומים מדווחים**

א. מאזן ליום 31 בדצמבר

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	
במיליוני ש"ח		
		נכסים
4	4	מזומנים ופיקדונות בבנקים
56,297	62,424	אשראי לציבור, נטו
4	4	השקעה בחברה בת
73	75	בניינים וציוד
147	144	נכסים אחרים
56,525	62,651	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
4,756	3,940	פקדונות הציבור
43,825	52,959	פקדונות מבנקים
24	-	פקדונות הממשלה
11	6	אגרות חוב
4,757	2,284	כתבי התחייבות נדחים
-	1	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
382	388	התחייבויות אחרות
53,755	59,578	סך כל ההתחייבויות
2,770	3,073	הון
56,525	62,651	סך כל ההתחייבויות וההון

באור 26 – הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)
סכומים מדווחים

ב. דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2010	2011	2012	
במיליוני ש"ח			
405	473	630	הכנסות ריבית, נטו לפני הכנסות בגין הפרשה להפסדי אשראי
(42)	(16)	(10)	הכנסות בגין הפרשה להפסדי אשראי
447	489	640	הכנסות ריבית, נטו לאחר הכנסות בגין הפרשה להפסדי אשראי
107	86	83	הכנסות שאינן מריבית
279	293	276	הוצאות תפעוליות ואחרות
275	282	447	רווח לפני מיסים
108	91	158	הפרשה למיסים על הרווח
167	191	289	רווח לאחר מיסים
9	12	14	חלק ברווחי חברת בת לאחר השפעת המס
176	203	303	רווח נקי
171.35	197.63	294.99	רווח בסיסי ומדולל למניה רגילה (בש"ח):

ג. מידע תמציתי בערכים נומינליים היסטוריים לצרכי מס

31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	
במיליוני ש"ח		
56,506	62,633	סך הכל נכסים
53,754	59,579	סך הכל התחייבויות
2,752	3,055	הון
204	303	רווח נקי

באור 27 – הנפקת מניות לעובדים

בהתאם להסכמים בעניין הפרטת בנק לאומי ובהתאם להסכמות בין החשב הכללי במשרד האוצר לבין עובדי קבוצת לאומי, פורסם ביום 6 באפריל 2011 מתאר בדבר הצעת מניות של בנק לאומי על ידי מדינת ישראל לעובדי בנק לאומי, בנק ערבי ישראלי בע"מ, בנק לאומי למשכנתאות בע"מ ועמותת מסעדות עובדי בנק לאומי לישראל (ע.ר.) ("המשתתפים").

ביום 17 במאי 2011 הושלמה הרכישה על ידי המשתתפים, בהתאם ובכפוף להסדרים ולתנאים המפורטים במתאר, של 6,339,730 מניות המוחזקות על ידי מדינת ישראל והמהוות 0.43% מהונו המונפק והנפרע של בנק לאומי כפי שהוא במועד פרסום המתאר.

מחיר המניה לצורך ההצעה למשתתפים על פי המתאר היה 13.20825 ש"ח למניה נכון ליום 19 בינואר 2011, כשמחיר למניה זה היה צמוד למדד המחירים לצרכן לפי שיטת מדד אחרון ידוע כאשר המדד הבסיסי היה מדד חודש דצמבר 2010 שפורסם ביום 14 בינואר 2011. מחיר המניה בפועל היה 13.3002797 ש"ח.

חלוקת המניות בין המשתתפים וקביעת מספר המניות שהוצעו לכל משתתף נערכה באופן יחסי למשכורת המהווה בסיס להפרשות סוציאליות עבור אותם משתתפים עבור חודש ינואר 2011 והכל בהתאם לקבוע במתאר.

המניות תהיינה חסומות לתקופה של 4 שנים מהמועד הקובע (כהגדרתו במתאר), ותופקנה בנאמנות בידי נאמן.

בנוסף, ועדת הביקורת והדירקטוריון אשרו מתן הלוואות למשתתפים לרכישת המניות המוצעות במתאר.

שווי ההטבה לעובדים אשר נערך על ידי מעריך חיצוני, הסתכם בכ- 0.3 מיליון ש"ח בעת השלמת הרכישה שנרשם כהוצאת שכר כנגד קרן הון.

למימון רכישת המניות, הבנק העמיד הלוואות לעובדים בסך כ- 0.9 מיליון ש"ח, שפרעונו בתשלום אחד בתום תקופת החסימה של המניות. מזה הלוואות בסך 0.1 מיליון ש"ח צמודות למדד המחירים לצרכן, ונושאות ריבית בשיעור של 1.55% והלוואות בסך 0.8 מיליון ש"ח לא צמודות על בסיס הפריים מינוס 0.75% ואינן בתנאי non-recourse.

באור 28 – החלטת רשות המיסים בעניין המיזוג

ביום 10 בספטמבר 2012 ניתנה החלטת רשות המיסים ("החלטת המיסוי") לפיה, בכפוף להתקיימות התנאים המפורטים בפקודה ובהחלטת המיסוי, פרטי תוכנית המיזוג כפי שנמסרו בבקשה שהוגשה לרשות המיסים עומדים בתנאים הקבועים בסעיפים 103ג ו-104ג לפקודה.

להלן מפורטת החלטת המיסוי:

העברת מניות בלמ"ש מהחברה לנאמנות לחברת האם אשר תבוצע ביום 31 בדצמבר 2012, ללא תמורה, לא תחויב במס במועד ביצועה בהתאם להוראות סעיף 104ג לפקודה ובכפוף לתנאים הקבועים בהחלטת המיסוי.

לא יוקצו בשל המיזוג זכויות חדשות בחברת האם לבעלי המניות בה ו/או לחברה לרישומים של חברת האם. לפיכך, בעת מכירת מניות של חברת האם לא תיווסף למחיר המקורי של המניות כאמור עלות ההשקעה במניות הבנק. עלות ההשקעה תבוטל ולא תותר בדרך כלשהי לצרכי מס, במישרין או בעקיפין. כמו כן, על הנכסים המועברים לחברת האם במסגרת המיזוג יחולו הוראות סעיף 103ה לפקודה, ולא ייוחס להם סכום נוסף מעבר למחירים המקורי.

לא יותרו לצרכי מס כל הוצאה ו/או הפסד כלשהו בידי חברת האם ו/או צד קשור לו בשל המיזוג.

כל הוצאה או ניכוי שנצברו בבנק עד למועד המיזוג ולא הותרו לצרכי מס עד למועד זה ("ההוצאות"), ואילו היו מותרים בניכוי היה נוצר הפסד למועד המיזוג, ייחשבו כחלק מהפסדי הבנק ו/או חברת האם לפי העניין, עד למועד המיזוג, ויחולו עליהם הוראות סעיף 103ח לפקודה, כל זאת אם הותרו בניכוי לצרכי מס בתוך שנתיים ממועד המיזוג.

הובהר, כי אין בהוראת סעיף זה לגרוע מהוראות סעיף 103ח לפקודה. האמור לעיל הינו רק לעניין חלוקת ההפסדים ואופן קיזוזם ואין בו כדי לקבוע האם תותר ההוצאה, הניכוי או הקיזוז לצרכי מס, נושאים שיכול וייתכנו על ידי פקיד השומה.

אם יתברר כי לא נתקיים במועדו תנאי מהתנאים הקבועים בסעיף 103ג לפקודה, יחויבו חברת האם והבנק במיסים ובתשלומי החובה שניתן להם פטור מהם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד המיזוג ועד מועד התשלום, והכל בהתאם להוראות סעיף 103י לפקודה. במקרה כאמור, תוגש לפקיד השומה מיד בסמוך למועד ההפרה, הערכות שווי מומחה של הבנק למועד המיזוג בהתאם לכללי מס הכנסה (בקשה לאישור מראש לתכנית מיזוג), התשנ"ה-1995. להערכת השווי כאמור יידרשו אישורו והסכמתו של פקיד השומה.

חברת האם מתחייבת להודיע למנהל מיסוי מקרקעין על מתן החלטת המיסוי הכוללת בין השאר את העברת נכס המקרקעין שבבעלות הבנק ולשלם מס רכישה בשיעור של 0.5%, במועד שנקבע בהחלטת המיסוי.

חברת האם והבנק מתחייבים להעביר למנהל מיסוי מקרקעין, במועד שנקבע בהחלטת המיסוי הערכת שווי של זכויות נכס המקרקעין שבבעלות הבנק.

באור 28 – החלטת רשות המיסים בעניין המיזוג (המשך)

חברת האם התחייבה להעביר, תוך 30 ימים מתום שנתיים ממועד שינוי המבנה, אישור למנהל מיסוי מקרקעין, כי עמדה בכל תנאי חלק ה-2 לפקודה, ובתנאי החלטת המיסוי. החלטת המיסוי מותנית בקיומם המלא של יתר התנאים הקבועים בפקודה ובהחלטת המיסוי, לרבות התנאים אשר מתייחסים לתקופה הנדרשת, כהגדרתה בסעיף 103 לפקודה, אשר תחילתה במועד המיזוג.

לגבי העברת עובדי הבנק לחברת האם - אושרה העברת העובדים על פי הוראות סעיף 103טו לפקודה. אושרה העברת הבעלות בכל הקופות המועברות על שם העובדים המועברים מהבנק לחברת האם, בפטור מניכוי מס במקור על פי תקנה 2(א)(6) לכללי מס הכנסה (פטור ממס בשל העברה ושינוי ייעוד של כספים בקופות גמל), התשי"ז-1990. על העובדים המועברים יחול רצף בזכויות לפיצויים כאמור בסעיף 103טו לפקודה, ובעת פרישתם מחברת האם, תובא בחשבון לעניין חישוב הפטור על מענקי הפרישה תקופת עבודתם בחברת האם ובבנק. במקרה שבו עובד שפרש קודם למועד המיזוג, או עקב המיזוג, קיבל מענק פרישה פטור מהבנק לפי הוראות סעיף 9(א7) לפקודה, וחזר לעבוד בחברת האם בתוך שישה חודשים ממועד הפרישה, יראו את מענק הפרישה שקיבל העובד האמור כשכר עבודה, ובמקרה זה חברת האם תנכה את המס כמתחייב. כל תשלום לעובדים בחברות המתמזגות הנעשה עקב המיזוג כאמור, ייחשב כהכנסת עבודה וינוכה ממנו מס בהתאם לתקנות מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה ותשלום מס מעסיקים), התשנ"ג-1993.

הבהרות כלליות - חברת האם והבנק התחייבו לכלול בדוחות הכספיים ובדוחות ההתאמה לצרכי מס, באור לעצם ביצוע שינוי המבנה, ובו יפורטו תנאי החלטת המיסוי. אין בהחלטת המיסוי משום עשיית שומה ו/או אישור לעובדות שהוצגו על ידי חברת האם. העובדות שהוצגו כאמור, יכול ותיבדקנה על ידי פקיד השומה. הובהר כי החלטת המיסוי ניתנה על סמך המצגים והמסמכים שהוצגו בפני רשות המיסים בכתב ובעל פה, לרבות אלה המפורטים בהחלטת המיסוי, ובכפוף לתנאים הקבועים בחלק ה-2 לפקודה. לא יותרו בניכוי, בין במישרין ובין בעקיפין, לצדדים המשתתפים בשינוי המבנה המפורט בהחלטת המיסוי ו/או לצד הקרוב אליהם, כל הוצאות הכרוכות, במישרין ו/או בעקיפין בשינוי המבנה, לרבות הוצאות משפטיות, ביקורת, מומחים, יועצים ואגרות למיניהם, כניכוי או כהוצאה לפי סעיף 17 לפקודה. חברת האם והבנק התחייבו, ביחד ולחוד, לאשר בכתב למחלקת מיזוגים ופיצולים ברשות המיסים ולפקיד השומה, בתוך 30 ימים ממועד קבלת החלטת המיסוי, כי הן מסכימות לקבל את כל תנאי החלטת המיסוי, ככתבם וכלשונם, וללא הסתייגות. אישורים כאמור נמסרו כנדרש.

